

5. OSA

VALIMISPROTSESSI KÄSITLEVA TEABE, VEEBIPÕHISE VALIMISTEABE NING MANIPULEERIVA VÕI EBAAUTENTSE KÄITUMISE REGULEERIMINE

1. PEATÜKK

Sissejuhatus

Mõisted (5. osa)

144. Käesolevas osas kasutatakse järgmisi mõisteid järgmises tähenduses:

„volitatud ametnik“ – mõistet tõlgendatakse kooskõlas *paragrahviga 128*;

„robot“ – automaatne veebipõhine konto, tarkvaraprogramm või protsess, mille puhul kõik või peaaegu kõik konto, programmi või protsessi tegevused või postitused ei ole inimese tehtud;

„süvavõltsing“ – manipuleeritud või sünteetiline heli-, pildi- või videosisu, mis näib ekslikult autentne või tõene ning milles on kujutatud isikuid, kes näivad ütlevat või tegevat midagi, mida nad ei ole öelnud või teinud, ning mis on toodetud tehisintellekti tehnikaid, sealhulgas masinõpet ja süvaõpet kasutades;

„digiteenuste määrus“ – Euroopa Parlamendi¹ ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2065, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ;

„valimisprotsessi desinformatsioon“ – vale või eksitav teave veebipõhise valimisprotsessi kohta, mida levitatakse kavatsusega petta või kindlustada majanduslik või poliitiline kasu ning mis võib põhjustada avalikku kahju;

„valimiskampaania periood“ –

- a) ajavahemik (sealhulgas valimisperiood), mille komisjon võib korraldusega ette näha aeg-ajalt ning seoses mis tahes valimiste või rahvahääletusega, mis algab eelseisvatele valimistele või rahvahääletusele eelnevast kuupäevast ja lõpeb valimispäeval valimiste lõppemise kellaajal, ning need kuupäevad esitatakse komisjoni poolt sobival viisil avaldatavas teadaandes vähemalt 7 päeva enne varasemat kuupäeva,
- b) ajavahemik, mis algab 3 kuud enne viimast kuupäeva, mil valimised on seadusega ette nähtud, ja lõpeb valimisperioodi lõppemisel, või

---

¹ ELT L 277, 27.10.2022, lk 1.

c) kui punkte a ja b ei kohaldata, siis valimisperiood;

„valimisperiood“ – ajavahemik, mis algab valimispäeva korralduse koostamise päeval ja lõpeb valimispäeval;

„manipuleeriv või ebaautentne käitumine“ – taktika, tehnikad ja toimingud, mis:

- i) kujutavad endast vahendusteenuste osutaja teenuste või nende funktsioonide eksitavat kasutamist, sealhulgas kasutajate käitumist, mille eesmärk on kunstlikult suurendada vale või eksitava veebipõhise valimisteabe ulatust või tajutavat üldsuse toetust, või
- ii) tõenäoliselt edendavad süvavõltsingute levitamist või avaldamist vahendusteenuste osutaja teenuse kasutajatele, või
- iii) annavad oma laadi, iseloomu, konteksti või mis tahes muu asjakohase asjaolu tõttu alust järeldada, et nende eesmärk on vale või eksitava veebipõhise valimisteabe levitamine või avaldamine vahendusteenuse osutaja teenuses, või
- iv) võib põhjustada avalikku kahju;

„valimisprotsessi väärinformatsioon“ – vale või eksitav veebipõhine valimisteave, mida jagatakse kahju tekitamise tahtluseta, kuigi mõju võib siiski olla kahjulik;

„veebipõhine valimisteave“ – faktilist laadi veebisisu, mis on seotud valimiste või rahvahääletuse korraldamisega, sealhulgas (kuid mitte ainult) valijate või kandidaatide registreerimise, hääletusaegade ja -kohtade, posti teel hääletamise korraldamise, hääletuse salajasuse, häälte lugemise ja muu faktilise sisuga, mis on seotud konkreetsete valimiste või rahvahääletuse korraldamisega või valimiste või rahvahääletustega üldisemalt;

„erakond“ – 2. osas määratletud tähendus;

„valimispäeva korraldus“ – ministri korraldus, millega määratakse valimiste korraldamise päev ning mis:

- a) Dáili valimiste korral koostatakse 1992. aasta seaduse paragrahvi 96 lõike 1 alusel,
- b) Euroopa Parlamendi valimiste korral koostatakse 1997. aasta seaduse paragrahvi 10 lõike 1 alusel,
- c) kohalike valimiste korral koostatakse 2001. aasta seaduse paragrahvi 26 lõike 2 alusel,

- d) presidendivalimiste korral koostatakse 1993. aasta seaduse paragrahvi 6 lõike 1 punkti c alusel,
- e) rahvahääletuse korral koostatakse 1994. aasta seaduse paragrahvi 10, 11 või 12 alusel,
- f) Seanadi valimiste korral koostatakse 1937. aasta Seanadi valimisseaduse (ülikoolide liikmed) paragrahvi 12 ja 1947. aasta Seanadi valimisseaduse (komisjoni liikmed) paragrahvi 24 alusel, või
- g) Limericki linnapea valimiste korral koostatakse 2024. aasta kohalike omavalitsuste (Limericki linnapea) ja mitmesuguste sätete seaduse 2. lisa 1. osa lõike 6 alusel;

„avalik kahju“ – mis tahes tõsine oht valimiste või rahvahääletuse õiglusele või usaldusväärsusele.

Komisjoni ja Coimisiún na Meáni koostöö

- 144A. (1) Komisjon võib sõlmida Coimisiún na Meániga kokkuleppe (käesolevas paragrahvis „koostööleping“), et aidata komisjonil täita käesolevast osast tulenevaid ülesandeid.
- (2) Komisjon ja Coimisiún na Meán võivad koostöölepingut muuta.
  - (3) Komisjon esitab ühe kuu jooksul pärast lepingu sõlmimist (või selle muutmist) ministrile [ning ettevõtlus-, kaubandus- ja tööhõiveministrile] koostöölepingu (sealhulgas selle mis tahes muudatuse) koopia.
  - (4) Koostööleping või selle mis tahes muudatus peab olema kirjalik ning niipea kui võimalik pärast seda, kui kokkulepe või muudatus on tehtud ja ministrile [ning ettevõtlus-, kaubandus- ja tööhõiveministrile] esitatud, võib komisjon avaldada kokkuleppe oma veebisaidil.
  - (5) Ilma et see piiraks lõike 6 kohaldamist, ei tohi ühtegi õigusakti tõlgendada nii, et see takistaks koostöölepingu sätete jõustumist vastavalt komisjoni ja Coimisiún na Meáni vahel kokku lepitud tingimustele.
  - (6) Kui üks lepinguosaline edastab teisele lepinguosalisele teavet lõike 1 alusel sõlmitud koostöölepingu alusel, kohaldatakse teisena nimetatud lepinguosalise suhtes seoses selle teabega mis tahes õigusakti sätteid, mis käsitlevad selle teabe avaldamist esimesena nimetatud lepinguosalise poolt.

- (7) Kui komisjon või Coimisiún na Meán ei täida koostöölepingu sätet, ei muuda see kehtetuks komisjoni või Coimisiún na Meáni volituste kasutamist.

Veebipõhise valimisteabe, valimisprotsessi desinformatsiooni, valimisprotsessi väärinformatsiooni ning manipuleeriva või ebaautentse käitumise funktsioonid

145. (1) Komisjon>

- a) kaitseb valimiste ja rahvahääletuste õiglust ja usaldusväarsust kooskõlas käesoleva osaga,
  - b) jälgib ja uurib valimisprotsessi desinformatsiooni ning võitleb selle levitamise vastu,
  - c) jälgib, uurib ja tuvastab manipuleerivat või ebaautentset käitumist ja võitleb selle vastu,
  - d) jälgib, uurib ja tuvastab suundumusi järgmistes valdkondades:
    - i) valimisprotsessi desinformatsioon,
    - ii) valimisprotsessi väärinformatsioon ja
    - iii) manipuleeriv või ebaautentne käitumine,
  - e) suurendab üldsuse teadlikkust valimisprotsessi väärinformatsioonist, valimisprotsessi desinformatsioonist ning manipuleerivast või ebaautentsest käitumisest ning võib luua, toetada või edendada haridus- või teabeprogramme oma käesoleva osa kohaste ülesannete täitmiseks.
- (2) Ilma et see piiraks § 16 kohaldamist, võib komisjon kaasata iga isiku, kes abistab teda lõikes 1 nimetatud ülesannete täitmisel, ning selleks võib ta teha mis tahes järgmist:
- a) sõlmida mis tahes isikuga lepingu tingimustel ja ajavahemikuks, mida komisjon peab asjakohaseks;
  - b) maksta punktis a osutatud isikule tema käsutuses olevatest rahalistest vahenditest välja sellised tasud (kui neid on) või isiku poolt kantud komisjoni määratud kulude hüvitised (kui neid on).

Nõuandekogu moodustamine ja ülesanne

146. (1) Komisjon moodustab veebipõhise valimisteabe nõuandekogu (edaspidi „nõuandekogu“).

- (2) Nõuandekogu annab taotlusel ja vajaduse korral omal algatusel komisjonile nõu järgmistes küsimustes:
- a) valimisprotsessi desinformatsiooni ja valimisprotsessi väärinformatsiooni olemus ja mõju ning
  - b) võimaluse korral komisjoni poolt talle käesolevast osast tulenevate volituste kasutamine.
- (3) Nõuandekogusse kuulub kuni kuus komisjoni poolt ametisse nimetatud isikut, kellest igapähe on teadmised kõigis või mis tahes järgmistes valdkondades:
- a) valimisprotsessid (sealhulgas rahvahääletused) riigis,
  - b) õigluse ja usaldusvärsuse edendamine valimistel ja rahvahääletustel või
  - c) infotehnoloogia kasutamine ja teabe levitamine internetis valimiste ja rahvahääletuste kontekstis.
- (4) Minister võib avaliku sektori kulutuste, riikliku arengukava elluviimise ja reformide ministri nõusolekul määrata kindlaks käesoleva paragrahvi alusel nõuandekogu liikmele makstavad töötasud ja kulud.
- (5) Vastavalt lõikele 4 kindlaksmääratud töötasud ja kuluhüvitised maksab komisjon tema käsutuses olevatest vahenditest nõuandekogu liikmele.

Sidusrühmade nõukogu moodustamine ja ülesanne

147. (1) Komisjon moodustab aeg-ajalt sidusrühmade nõukogu, mis annab komisjonile nõu ja esitab üldisi arvamusi ning seoses 5. peatüki kohaste tegevusjuhendite koostamise ja kasutamisega.
- (2) Sidusrühmade nõukogu koosneb kuni 15 isikust, kelle nimetab ametisse komisjon, ja nõukogu koosseis kajastab nii Oireachtase liikmete kui ka trüki-, ringhäälingu- ja veebimeedia seisukohti.

2. PEATÜKK

Veebiplatvormide kohustused

Veebiplatvormi kohustus esitada komisjonile teavet

148. (1) Kui vahendusteenuste osutaja on valimiskampaania perioodil tegelike teadmiste või teadlikuks saamise, sealhulgas §-s 149 osutatud mehhanismi kaudu saadud teate kaudu veendunud, et:

- a) tema teenuseid võidakse kasutada valimisprotsessi desinformatsiooni eesmärgil,
- b) tema teenustes võib olla valimisprotsessi väärinformatsiooni või
- c) tema teenustes võib esineda manipuleerivat või ebaautentset käitumist,

teavitab vahendusteenuste osutaja komisjoni sellisest valimisprotsessi desinformatsioonist, valimisprotsessi väärinformatsioonist või manipuleerivast või mitteautentsest käitumisest põhjendamatu viivitusega, kuid vastavalt §-le 148A.

- (2) Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, edastab Coimisiún na Meán pärast väga suure veebiplatvormi või väga suure veebipõhise otsingumootori tehtud riskihindamise saamist riskihindamise koopia komisjonile vastavalt digiteenuste määruse artikli 34 lõikele 1.
- (3) Komisjon jälgib vahendusteenuste osutajate vastavust lõikes 1 sätestatud nõuetele.

Vahendusteenuste vastutusest vabastamine

148A. Digiteenuste määruse artiklite 4, 5 ja 6 alusel kohaldatavat vastutusest vabastamist kohaldatakse vahendusteenuste osutajate suhtes käesoleva osa kohaldamisel.

Komisjoni teavitamine

149. Kui komisjon kahtlustab valimisprotsessi desinformatsiooni esinemist vahendusteenuste osutaja teenustes, olenemata sellest, kas see kahtlus tuleneb § 160 lõike 2 punkti a kohaselt saadud aruandest või muust allikast, võib komisjon anda kõnealusele vahendusteenuste osutajale korralduse, milles nõutakse konkreetset teavet tema teenuste ühe või mitme konkreetse saaja kohta kooskõlas digiteenuste määruse artikliga 10.

3. PEATÜKK

Komisjoni volitused

Veebipõhise valimisteabe jälgimine ja uurimine

- 150. (1) Komisjon võib oma käesoleva osa kohaste ülesannete täitmiseks jälgida veebipõhist valimisteavet.
- (2) Kui komisjonil on alust arvata, et mis tahes veebipõhine valimisteave võib:
  - a) kujutada endast valimisprotsessi desinformatsiooni või

- b) hõlmata manipuleerivat või ebaautentset käitumist, sealhulgas avalikustamata robotite kasutamist,

võib komisjon või komisjoni töötaja mis tahes sellist küsimust kontrollida või uurida või määrata volitatud ametniku seda kontrollima või uurima ning volitatud ametnik või töötaja esitab pärast uurimist komisjonile aruande.

- (3) Komisjon või komisjoni töötaja võib teha järelepärimisi, mida ta peab asjakohaseks, või anda volitatud ametnikule korralduse selliseid järelepärimisi teha, ning komisjon, komisjoni töötaja või volitatud ametnik võib nõuda, et iga isik esitaks viivitamata mis tahes teavet, dokumente või esemeid, mis on tema valduses või käsutuses, mida komisjon, komisjoni töötaja või volitatud ametnik võivad uurimise eesmärgil nõuda.
- (4) Volitatud ametniku volitused, mis on talle antud § 137 lõigete 1–9 kohaselt, kehtivad samamoodi ja kõigi vajalike muudatustega lõike 2 alusel määratud volitatud ametniku, komisjoni või komisjoni töötaja suhtes.
- (5) Paragrahvi 130 lõigetes 3–6 sätestatud korda kohaldatakse koos kõigi vajalike muudatustega käesolevast osast tulenevate ülesannete täitmisel lõike 1 alusel ametisse nimetatud volitatud ametniku või komisjoni või komisjoni töötaja poolt.
- (6) Kui volitatud ametnik või komisjoni töötaja esitab komisjonile lõikes 1 nimetatud asjaolude kohta aruande, vaatab komisjon selle aruande ning volitatud ametniku või komisjoni liikme esitatud esildised või soovitusel läbi.
- (7) Kui komisjon peab seda asjakohaseks, võib komisjon kutsuda kõiki isikuid üles esitama komisjonile kirjalikult oma esildisi komisjoni määratud tähtaja jooksul.
- (8) Pärast seda, kui komisjon on läbi vaadanud lõikes 6 nimetatud aruande ning kõik lõigetes 6 ja 7 nimetatud esildised, võib komisjon:
  - a) jätta edasised meetmed võtmata;
  - b) kui ta on veendunud, et rikkumine toimub või on toimunud, kasutada talle paragrahvide 153–157 alusel antud volitusi iga isiku suhtes, kes komisjoni arvates rikub või on rikkunud käesoleva osa mis tahes sätet;
  - c) koostada ja avaldada aruande juhtumi uurimise kohta või
  - d) kui ta on veendunud, et rikkumine toimub või on toimunud, uurida mis tahes süütegu, mis võib olla toime pandud paragrahvi 169 kohaselt.

Komisjoni volituste delegeerimine tegevjuhile

151. (1) Kui käesolevas paragrahvis ei ole sätestatud teisiti, võib komisjon delegeerida talle paragrahvide 153, 154, 155, 156 või 157 alusel antud volituste kasutamise, mida komisjon peab asjakohaseks, tegevjuhile või mõnele teisele komisjoni liikmele ning tegevjuht või muu komisjoni liige täidab talle delegeeritud volitustele vastavaid ülesandeid ning tegutseb sel eesmärgil komisjoni asemel.
- (2) Kui lõike 1 kohane delegeerimine on tehtud:
- a) kasutab tegevjuht või muu komisjoni liige delegeeritud volitusi komisjoni üldise juhtimise ja kontrolli all;
  - b) tegevjuht või muu komisjoni liige kasutab delegeeritud volitusi kooskõlas (võimalike) piirangutega, mis võidakse delegeerimisel kindlaks määrata seoses ajavahemiku või ulatusega, mil või millises ulatuses ta neid volitusi kasutab, ja
  - c) lõikes 1 nimetatud säte, mille kohaselt on volitused antud komisjonile või millega reguleeritakse sellise pädevuse kasutamise viisi, kehtib juhul ja niivõrd, kuivõrd see on delegeeritud volituste suhtes kohaldatav, komisjoni tegevjuhi või muu töötaja volituste kasutamisel komisjoni tegevjuhi või muu töötaja asendamisega ning kõiki selliseid sätteid loetakse vastavalt.
- (3) Kui käesoleva paragrahvi alusel on delegeeritud volituste kasutamine, on volitused jätkuvalt komisjonile antud, kuid need antakse samal ajal tegevjuhile või muule komisjoni liikmele, kellele need on delegeeritud, nii et neid saaks kasutada kas komisjon või tegevjuht või muu asjaomane komisjoni liige.
- (4) Komisjon võib korraldusega muuta või tagasi võtta käesoleva jao alusel tehtud delegeerimise.
- (5) Kui komisjon leiab, et teave võib olla vajalik asjaomaste volituste nõuetekohaseks kasutamiseks, võib ta igal ajal esitada paragrahvi 150 kohase uurimise käigus tekkivaid materjale või teavet, sealhulgas aruandeid komisjoni tegevjuhile või muule töötajale, kellele on lõike 1 alusel delegeeritud volituste kasutamine.

Komisjoni volituste kasutamine

152. (1) Komisjon kasutab oma paragrahvidest 153, 154, 155, 156, 157 või 158 tulenevaid volitusi üksnes juhul, kui komisjon on veendunud, et see on avalikes huvides, võttes arvesse kõiki asjaolusid, sealhulgas selliste isikute õigusi, keda komisjoni arvates võib nende volituste kasutamine mõjutada.

- (2) Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, võtab komisjon paragrahvidest 153, 154, 155, 156, 157 või 158 tulenevate volituste kasutamisel nõuetekohaselt arvesse järgmisi asjaolusid:
- a) õigus sõnavabadusele;
  - b) õigus ühinemisvabadusele;
  - c) õigus osaleda riigi asjades;
  - d) riigi kohustus kaitsta ja tagada valimiste ja rahvahääletuste õiglust ja usaldusväarsust; ning
  - e) proportsionaalsuse põhimõte;
  - f) ELi õigusest tulenev asutamisvabadus; ning
  - g) ELi õigusest tulenev teenuste osutamise vabadus.
- (3) Ilma et see piiraks lõigete 1 ja 2 kohaldamist, võtab komisjon paragrahvidest 153, 154, 155, 156, 157 või 158 tulenevate volituste kasutamisel arvesse järgmisi asjaolusid:
- a) vajadus tagada komisjoni ressursside ökonoomne ja tõhus kasutamine;
  - b) asjaomane avalik kahju, kuna see on seotud valimiste või rahvahääletuse üldise usaldusväarsuse ja õiglusega;
  - c) mis tahes lõike 4 alusel avaldatud suunised.
- (4) Komisjon koostab ja avaldab suunised, et anda teavet käesoleva osa kohaste volituste nõuetekohaseks kasutamiseks komisjoni või isiku poolt, kellele on paragrahvi 151 kohaselt volituste kasutamine delegeeritud.
- (5) Lõike 4 kohased suunised võivad sisaldada meetmeid, millega tagatakse, et komisjoni volituste kasutamine on avalikkuse jaoks läbipaistev ning kooskõlas rahvusvaheliste parimate tavade ja avalikes huvides.
- (6) Kui komisjon väljastab teate või korralduse paragrahvi 153, 154, 155, 156 või 157 alusel, tagab komisjon, et teade või korraldus vastab digiteenuste määruse artikli 9 lõikes 2 sätestatud tingimustele.
- (7) Kõik komisjoni poolt käesoleva osa alusel väljastatud teated või korraldused edastatakse Coimisiún na Meánile ning selline edastamine hõlmab kogu teavet,

mille komisjon on vahendusteenuste osutajalt saanud kooskõlas digiteenuste määruse artikli 9 lõike 1 nõuetega.

- (8) Kahtluste vältimiseks võib komisjon otsustada, et kõiki asjaolusid arvesse võttes on asjakohane esitada sama veebisisu või käitumise kohta rohkem kui üks teade või korraldus vastavalt paragrahvidele 153, 154, 155, 156 või 157.

Kõrvaldamisteade

153. (1) Kui komisjon on veendunud:

- a) kättesaadava teabe põhjal, mis on saadud järelevalve käigus või muul viisil või mille on esitanud mõni muu isik või mis tahes muu isik, et valimisprotsessi teave kujutab endast valimisprotsessi desinformatsiooni, ning
- b) sellise teate väljastamine on vajalik valimiste või rahvahääletuse õigluse või usaldusväarsuse kaitsmiseks,

võib komisjon väljastada kõrvaldamisteate, milles nõutakse, et füüsiline või juriidiline isik, sealhulgas vahendusteenuste osutaja, eemaldaks kindlaksmääratud aja jooksul sisu, mida kõrvaldamisteade puudutab.

(2) Olenemata paragrahvi 152 lõike 6 nõuetest, peab käesoleva paragrahvi kohane teade:

- a) sisaldama lõike 3 kohast komisjoni avaldust lõike 1 punktis a osutatud valimisprotsessi desinformatsiooni kohta;
- b) teavitama isikut, kellele teade on adresseeritud, et ta peab laskma punktis a osutatud avalduse avaldada digiteenuste määruse artikli 9 lõike 2 punkti a alapunkti iv kohases veebikeskkonnas; ning
- c) teavitama isikut, kellele teade on adresseeritud, kaebuse esitamise õigusest vastavalt paragrahvile 161 viie päeva jooksul alates teate väljastamise kuupäevast.

(3) Lõike 2 punktis a nimetatud avaldus peab:

- a) väljendama, et tegemist on avaldusega, mis tuleb avaldada vastavalt komisjoni välja antud kõrvaldamisteatele, mille kohaselt on komisjon käesoleva paragrahvi kohaselt nõudnud teatava sisu eemaldamist, mis on nähtav konkreetses veebikeskkonnas;

- b) väljendama, et see meede on võetud, sest varem selles asukohas avaldatud sisu kujutas endast valimisprotsessi desinformatsiooni;
- c) sisaldama digiteenuste määruse artikli 9 lõike 2 punkti a alapunktis ii sätestatud põhjenduste kokkuvõtet, mille järgi komisjon leiab, et vastavalt olukorrale on vaja nõuda teabe eemaldamist, et kaitsta valimiste või rahvahääletuse õiglust või usaldusväarsust, ning
- d) väljendama, et iga füüsiline või juriidiline isik, keda teade otseselt mõjutab, võib teate artikli 161 alusel edasi kaevata viie päeva jooksul alates teate väljastamise kuupäevast.

Parandusteade

154. (1) Kui komisjon on veendunud:

- a) kättesaadava teabe põhjal, mis on saadud järelevalve käigus või muul viisil või mille on esitanud mõni muu isik või mis tahes muu isik, et valimisprotsessi teave kujutab endast valimisprotsessi desinformatsiooni, ning
- b) sellise teate väljastamine on vajalik valimiste või rahvahääletuse õigluse või usaldusväarsuse kaitsmiseks,

võib komisjon väljastada parandusteate, milles nõutakse, et iga füüsiline või juriidiline isik, kellele see on suunatud, sealhulgas vahendusteenuste osutaja, edastaks kõigile isikutele, kellel on juurdepääs teenusele või digiplatvormile, komisjoni käesoleva jao kohase avalduse.

(2) Olenemata paragrahvi 152 lõike 6 nõuetest, peab käesoleva paragrahvi kohane teade:

- a) sisaldama lõike 3 kohast komisjoni avaldust lõike 1 punktis a osutatud valimisprotsessi desinformatsiooni kohta;
- b) teavitama isikut, kellele teade on adresseeritud, et ta peab laskma punktis a osutatud avalduse avaldada digiteenuste määruse artikli 9 lõike 2 punkti a alapunkti iv kohases veebikeskkonnas; ning
- c) teavitama isikut, kellele teade on adresseeritud, kaebuse esitamise õigusest vastavalt paragrahvile 161 viie päeva jooksul alates teate väljastamise kuupäevast.

(3) Lõike 2 punktis a nimetatud avaldus peab:

- a) väljendama, et tegemist on avaldusega, mis tuleb avaldada vastavalt komisjoni välja antud parandusteatele, mille kohaselt on komisjon käesoleva paragrahvi kohaselt nõudnud teatava sisu parandamist, mis on nähtav konkreetses veebikeskkonnas;
  - b) väljendama, et see meede on võetud, sest veebikeskkonna sisu kujutas endast valimisprotsessi desinformatsiooni;
  - c) sisaldama digiteenuste määruse artikli 9 lõike 2 punkti a alapunktis ii sätestatud põhjenduste kokkuvõtet komisjoni arvamuse kohta, et parandusteate väljastamine oli kõigil asjaoludel asjakohane, et kaitsta valimiste või rahvahääletuse õiglust või usaldusväarsust;
  - d) väljendama, et iga füüsiline või juriidiline isik, keda teade otseselt mõjutab, võib teate artikli 161 alusel edasi kaevata viie päeva jooksul alates teate väljastamise kuupäevast.
- (4) Lõike 2 punktis a nimetatud avaldus võib sisaldada ka järgmist:
- a) avaldus selle kohta, kuidas sisu oli vale või eksitav;
  - b) õige teabe esitamine; ning
  - c) selline täiendav teave või avaldus, mida komisjon peab asjakohaseks, võttes arvesse kõiki asjaolusid.

Märgistuskorraldus

155. (1) Kui komisjon on veendunud:

- a) kättesaadava teabe põhjal, mis on saadud järelevalve käigus või muul viisil või mille on esitanud mõni muu isik või mis tahes muu isik, et valimisprotsessi teave kujutab endast valimisprotsessi desinformatsiooni, ning
- b) sellise korralduse andmine on vajalik valimiste või rahvahääletuse õigluse või usaldusväarsuse kaitsmiseks,

võib komisjon kuni komisjoni täiendava uurimiseni anda välja märgistuskorralduse, millega nõutakse, et vahendusteenuste osutaja teataks, et komisjon uurib praegu käesoleva osa kohaselt subjekti sisu, et teha kindlaks, kas see kujutab endast valimisprotsessi desinformatsiooni või mitte.

- (2) Olenemata paragrahvi 152 lõike 6 nõuetest, peab käesoleva paragrahvi kohane korraldus:

- a) sisaldama lõike 3 kohast komisjoni avaldust lõike 1 punktis a osutatud valimisprotsessi desinformatsiooni kohta;
- b) teavitama isikut, kellele korraldus on adresseeritud, et ta peab laskma punktis a osutatud avalduse avaldada digiteenuste määruse artikli 9 lõike 2 punkti a alapunkti iv kohases veebipõhises asukohas; ning
- c) teavitama isikut, kellele teade on adresseeritud, korralduse edasi kaebamise õigusest paragrahvi 161 lõike 5 kohaselt viie päeva jooksul alates korralduse tegemise kuupäevast.

(3) Lõike 2 punktis a nimetatud avaldus peab:

- a) kinnitama, et see on avaldus, mis tuleb avaldada vastavalt komisjoni poolt käesoleva paragrahvi kohaselt välja antud märgistamiskorraldusele, kui komisjon on arvamusel, et kõnealune avaldus võib sisaldada valimisprotsessi desinformatsiooni;
- b) märkima, et korralduse väljastamine ei tähenda otsust selle kohta, et sisu on valimisprotsessi desinformatsioon;
- c) sisaldama digiteenuste määruse artikli 9 lõike 2 punkti a alapunktis ii sätestatud põhjenduste kokkuvõtet komisjoni arvamuse jaoks, et lõikes 1 sätestatud nõuded on täidetud;
- d) märkima, et kuni edasise uurimiseni tehakse kindlaks, kas sisu on valimisprotsessi desinformatsioon; ning
- e) märkima, et iga füüsiline või juriidiline isik, keda korraldus otseselt mõjutab, võib määruse paragrahvi 161 alusel viie päeva jooksul edasi kaevata.

(4) Korraldus võib sisaldada ka sellist lisateavet või avaldust, mida komisjon peab asjakohaseks, võttes arvesse kõiki asjaolusid.

(5) Komisjon teeb lõike 3 punktis d nimetatud otsuse ja esimesel võimalusel:

- a) annab juhiseid isikule, kellele märgistamiskorraldus suunati, teavitades teda sellest, et märgistamiskorraldus on tühistatud; või
- b) kui otsustatakse, et sisu on valimisprotsessi desinformatsioon, võib, kui ta peab seda asjakohaseks, kasutada mis tahes volitusi, mis tulenevad paragrahvist 153, 154 või 156.

- (6) Kui komisjon annab lõike 5 punktis a nimetatud korralduse, võetakse lõike 2 punktis a nimetatud avaldus maha.

Juurdepääsu blokeerimise korraldus

156. (1) Kui komisjon on olemasoleva teabe põhjal veendunud:

- a) olenemata sellest, kas teave on saadud valimisprotsessi teabe jälgimise teel või muul viisil või mis tahes muu isiku poolt või muul viisil esitatud seoses varem tuvastatud veebipõhise asukohaga, et valimisprotsessi teave kujutab endast valimisprotsessi desinformatsiooni;
- b) et toimub või on toimunud roboti tegevus, mis kujutab endast manipuleerivat või ebaautentset käitumist, või avalikustamata roboti kasutamine, mis rikub paragrahvi 167, varem kindlaksmääratud veebipõhises asukohas,

võib komisjon anda juurdepääsu blokeerimise korralduse ajavahemikuks, mida komisjon peab asjakohaseks, nõudes vahendusteenuste osutajalt mõistlike meetmete võtmist, et blokeerida juurdepääs veebipõhisele asukohale.

(2) Olenemata paragrahvi 152 lõike 6 nõuetest, peab käesoleva paragrahvi kohane korraldus:

- a) sisaldama lõike 3 kohast komisjoni avaldust lõike 1 punktis a osutatud valimisprotsessi desinformatsiooni kohta;
- b) teavitama isikut, kellele korraldus on adresseeritud, et ta peab laskma punktis a osutatud avalduse avaldada digiteenuste määruse artikli 9 lõike 2 punkti a alapunkti iv kohases veebipõhises asukohas; ning
- c) teavitama isikut, kellele teade on adresseeritud, korralduse edasi kaebamise õigusest paragrahvi 161 lõike 5 kohaselt viie päeva jooksul alates korralduse tegemise kuupäevast.

(3) Lõike 2 punktis a nimetatud avalduses märgitakse selgelt:

- a) et käesoleva paragrahvi kohaselt on antud juurdepääsu blokeerimise korraldus,
- b) digiteenuste määruse artikli 9 lõike 2 punkti a alapunktis ii ette nähtud põhjenduste kokkuvõte, miks komisjon määruse tegi, ning

- c) lisateave, mis võib olla täpsustatud punkti 152 alusel välja antud suunistes või mida komisjon peab vajalikuks või asjakohaseks kõikidel asjaoludel.
- (4) Korraldus võib sisaldada ka sellist lisateavet või avaldust, mida komisjon peab asjakohaseks, võttes arvesse kõiki asjaolusid.
- (5) Käesolevas paragrahvis tähendab „eelnevalt tuvastatud veebipõhine asukoht“ veebipõhist asukohta, kus kahe või enama eraldi veebisisu osa kohta on samal valimisperiodil esitatud paragrahvi 153, 154, 156 või 157 kohane teade või korraldus, mis on sama kui valimisperiod, mille kohta tehakse ettepanek juurdepääsu blokeerimise korralduse andmiseks.

Manipuleeriva või ebaautentse käitumise (sh avalikustamata roboti tegevus) teade

157. (1) Kui komisjon on olemasoleva teabe põhjal veendunud, et:

- a) toimub või on toimunud roboti tegevus, mis kujutab endast manipuleerivat või mitteaautentset käitumist või avalikustamata roboti kasutamist vastuolus paragrahviga 167, ja
- b) käesoleva lõike kohase teate väljaandmine on vajalik valimiste või rahvahääletuse õigluse või usaldusväärsuse kaitsmiseks,

võib komisjon esitada põhjendatud teate, milles nõutakse, et vahendusteenuste osutaja avaldaks avalduse, milles teavitatakse kõiki kasutajaid manipuleerivast või ebaautentsest käitumisest või avalikustamata roboti kasutamisest, mis on vastuolus paragrahviga 167.

(2) Lõike 1 alusel avaldamisele kuuluv avaldus peab:

- a) väljendama, et komisjon on käesoleva paragrahvi kohaselt esitanud teate, milles on kindlaks tehtud roboti tegevus, mis kujutab endast manipuleerivat või ebaautentset käitumist;
- b) väljendama, et see meede on võetud seetõttu, et roboti tegevus ohustas eelseisvate valimiste või rahvahääletuse õiglust või usaldusväärsust;
- c) põhjendama komisjoni arvamust, et tegevuse kohta tuli igal juhul nõuda avalduse avaldamist, ja
- d) väljendama, et iga füüsiline või juriidiline isik, keda teade otseselt mõjutab, võib teate artikli 161 alusel edasi kaevata viie päeva jooksul alates teate väljastamise kuupäevast.

(3) Kui komisjon on valimisperiodil veendunud, et:

- a) on toimunud manipuleeriv või ebaautentne käitumine (sealhulgas juhul, kui selline käitumine hõlmab robotite kasutamist) ja
- b) käesoleva lõike kohase teate väljaandmine on vajalik valimiste või rahvahääletuse õigluse või usaldusväarsuse kaitsmiseks,

võib komisjon esitada teate, milles nõutakse, et vahendusteenuste osutaja võtaks mõistlikke meetmeid sellise käitumise või kasutamise vältimiseks või keelamiseks.

(4) Olenemata paragrahvi 152 lõike 6 nõuetest, peab lõike 3 kohane teade:

- a) väljendama, et komisjon on vastavalt käesolevale paragrahvile esitanud teate, milles nõutakse kõnealuse tegevuse lõpetamist, kuna see on määratletud manipuleeriva või ebaautentse käitumisena;
- b) väljendama, et komisjon on need meetmed võtnud, sest tuvastatud tegevus ohustab eelseisvate valimiste või rahvahääletuse õiglust või usaldusväarsust;
- c) sisaldama põhjendusi komisjoni arvamuse kohta, et on asjakohane nõuda, et iga veebiplatvorm võtaks mõistlikke meetmeid sellise käitumise või kasutamise vältimiseks või keelamiseks, ning
- d) väljendama, et iga füüsiline või juriidiline isik, keda teade otseselt mõjutab, võib teate artikli 161 alusel viie päeva jooksul edasi kaevata.

Kohtusse pöördumine teatise või korralduse täitmise otsuse saamiseks

158. (1) Komisjon võib taotleda kõrgemalt kohtult (High Court) otsust paragrahvi 153, 154, 155, 156 või 157 alusel välja antud teatise või korralduse täitmise kohta.
- (2) Lõikes 1 nimetatud taotluse võib esitada väljaspool riiki asuva isiku kohta, kui talle on adresseeritud paragrahvis 153, 154, 155, 156 või 157 nimetatud teade või korraldus, mis on seotud nende paragrahvide alusel tehtuga või tegemata jäetuga.

Teabevahetus üldsusega

159. (1) Komisjon võib sellisel viisil, mida ta peab asjakohaseks, ja igal ajal suhelda üldsuse või üldsuse mis tahes klassiga seoses valimisprotsessi väärinformatsiooni, valimisprotsessi desinformatsiooni või manipuleeriva või ebaautentse käitumise kasutamise kohta.

- (2) Komisjon võib juhul, kui ta leiab, et valimiste või rahvahääletuse õiglus või usaldusväärsus on ohus, mistõttu on üldsuse huvides sellele ohule tähelepanu juhtida, suhelda üldsusega seoses selle ohuga.
- (3) Lõike 2 kohasel üldsusega suhtlemisel võib komisjon täpsustada:
  - a) ohu laadi, allikat ja tõsidust,
  - b) meetmeid, mida komisjon kavatses seoses ohuga võtta või kaaluda, ning
  - c) soovitusi üldsusele või üldsusega seotutele.

Mehhanism, mille abil üldsus saab teatada valimisprotsessi desinformatsioonist, valimisprotsessi väärinformatsioonist ning manipuleerivast või ebaautentsest käitumisest

160. (1) Kui isik leiab, et vahendusteenuste osutaja teenustes on valimisprotsessi desinformatsiooni kahtlus, teavitab ta kooskõlas digiteenuste määruse artikli 16 nõuetega kõigepealt vahendusteenuste osutajat valimisprotsessi desinformatsiooni kahtlusest tema teenuses.
- (2) Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, võib komisjon oma veebisaidil luua otseteavitamise võimaluse, mis võimaldab isikul teatada:
    - a) valimisprotsessi desinformatsiooni oletatavatest juhtumitest, eelkõige valimisperiodil või valimiskampania periodil;
    - b) valimisprotsessi väärinformatsiooni oletatavatest juhtumitest mis tahes ajal või
    - c) oletatavast manipuleerivast või ebaautentsest käitumisest, sealhulgas robotite avalikustamata kasutamine, eelkõige valimisperiodil või valimiskampania periodil.
  - (3) Kui lõike 2 alusel on loodud otseteavitamise võimalus, peab see olema kergesti juurdepääsetav ja kasutajasõbralik ning:
    - a) võimaldama aruannete esitamist üksnes elektrooniliselt ja
    - b) olema selline, et see hõlbustaks piisavalt täpsete ja piisavalt põhjendatud aruannete esitamist.
  - (4) Kui lõike 2 alusel on loodud otseteavitamise võimalus, võtab komisjon vajalikud meetmed, et võimaldada ja hõlbustada kõiki järgmisi elemente sisaldavate aruannete esitamist:

- a) piisavalt põhjendatud selgitus põhjuste kohta, miks isik või üksus väidab, et kõnealune teave on valimisprotsessi desinformatsioon, valimisprotsessi väärinformatsioon või olenevalt asjaoludest manipuleeriv või ebaautentne käitumine;
  - b) selge viide kõnealuse teabe täpsele elektroonilisele asukohale, näiteks täpne URL või URLid asjaomasel veebiplatvormil, ning vajaduse korral lisateave, mis võimaldab tuvastada desinformatsiooni, väärinformatsiooni või vajaduse korral manipuleerivat või mitteautentset käitumist;
  - c) aruannet esitava isiku nimi ja e-posti aadress;
  - d) kinnitus selle kohta, et teate esitaja on heauskselt veendunud, et selles sisalduv teave ja väited on täpsed ja täielikud.
- (5) Kui lõike 2 alusel on loodud otseteavitamise võimalus ja kui selliselt esitatud aruanne sisaldab selle esitanud isiku elektroonilisi kontaktandmeid, saadab komisjon sellele isikule põhjendamatu viivitusega kinnituse aruande kättesaamise kohta.
- (6) Kui lõike 2 alusel on loodud otseteavitamise võimalus, töötleb komisjon kõiki saadud aruandeid ja teeb nende kohta otsuseid õigel ajal, hoolsalt, mitte meelevaldselt ja objektiivselt.

4. PEATÜKK

Menetlusõigused

Apellatsioonikomisjoni poole pöördumine

161. (1) Komisjon moodustab aeg-ajalt appellatsioonikomisjoni, mis koosneb ühest või mitmest komisjoni liikmest ja on esialgsest otsuse tegijast sõltumatu.
- (2) a) Apellatsioonikomisjonile võib esitada appellatsioonkaebuse paragrahvide 153, 154, 155, 156 või 157 alusel tehtud mis tahes teate või korralduse kohta hiljemalt viie päeva jooksul alates teate või korralduse väljaandmise kuupäevast, kuid appellatsioonkaebuse esitamine ei mõjuta kuni kaebuse lahendamiseni teate või korralduse toimimist, kui appellatsioonikomisjon ei otsusta teisiti.
- b) Punkti a kohase appellatsioonkaebuse võib esitada:
- i) mis tahes füüsiline või juriidiline isik, keda teade või korraldus otseselt mõjutab, või

- ii) vahendusteenuse osutaja.
  - c) Apellatsioonkaebust ei võeta vastu, välja arvatud juhul, kui selle on esitanud füüsiline isik (kas enda või nimetatud juriidilise isiku nimel), ning selline füüsiline isik esitab teabe, mille komisjon võib kindlaks määrata.
- (3) Apellatsioonkaebus lõike 2 alusel:
- a) koostatakse kirjalikult komisjoni veebisaidil selleks ettenähtud portaali kaudu;
  - b) esitab kõik kaebuse põhjendused ja esitab apellatsioonikomisjonile kõik dokumendid ja tõendid, millele nende väidete põhjendamiseks tuginetakse, ning
  - c) adresseeritakse apellatsioonikomisjoni esimehele ja toimetatakse kohale või saadetakse nii, et see jõuaks esimehena lõikes 2 nimetatud tähtaja jooksul.
- (4) Apellatsioonikomisjon lahendab apellatsioonkaebuse ilma kohtuistungita, välja arvatud juhul, kui ta leiab apellatsiooni konkreetseid asjaolusid arvesse võttes, et apellatsioonkaebuse nõuetekohaseks ja õiglaseks lahendamiseks on vaja korraldada suuline ärakuulamine.
- (5) Komisjon võib kehtestada selliseid eeskirju ja kehtestada menetlused seoses apellatsioonide ja suuliste ärakuulamiste läbiviimisega, mida ta peab asjakohaseks, ning avaldab need eeskirjad ja menetlused komisjoni poolt või tema nimel hallataval veebisaidil.
- (6) Käesoleva paragrahvi kohase apellatsioonkaebuse vaatab läbi apellatsioonikomisjon või apellatsioonikomisjoni määratud liige või liikmed, kelle apellatsioonikomisjon võib määrata kaebust arutama.
- (7) Apellatsioonikomisjonil on kaalutusõigus korraldada suuline ärakuulamine käesoleva paragrahvi alusel ning ta korraldab ärakuulamise või tagab, et ärakuulamine toimub kiiresti ja põhjendamatute formaalsusteta.
- (8) Apellatsioonikomisjon käesoleva paragrahvi alusel esitatud apellatsioonkaebuse lahendamisel:
- a) vaatab läbi lõike 3 punkti b kohaselt esitatud kaebuse põhjendused;

- b) käsitleb teadet või korraldust ja mis tahes muud korraldusega seotud teavet, mis apellatsioonikomisjoni arvates võib olla otsuse tegemisel oluline, ja
  - c) kui ta peab seda kaebuse õiglaseks ja nõuetekohaseks lahendamiseks vajalikuks või otstarbekaks, võib võtta arvesse märkusi, dokumente või tõendeid, mida ei ole teates või korralduses, mida apellatsioonikomisjon peab asjakohaseks.
- (9) Käesoleva paragrahvi alusel apellatsioonkaebuse lahendamisel võib apellatsioonikomisjon, kui ta on veendunud, et see on mõistlik:
- a) kinnitada teate või korralduse,
  - b) muuta teadet või korraldust tingimustel, mida ta peab asjakohaseks, või
  - c) tühistada teate või korralduse.
- (10) Kui apellatsioonikomisjon muudab apellatsioonkaebuse teadet või korraldust, jõustub muudetud teade või korraldus kohe pärast kaebuse lahendamist.
- (11) Apellatsioonikomisjon võib kaebuse tõhusa, õiglase ja õigeaegse lahendamise tagamiseks määrata kindlaks kaebuse menetlemise korra.
- (12) Apellatsioonikomisjon võib nõuda igalt isikult kirjalikult teavet taotluses märgitud tähtaja jooksul, mida ta võib põhjendatult nõuda oma käesolevas paragrahvis sätestatud ülesannete täitmiseks.
- (13) Kaebuse esitamine teise isiku nimel või valenimeliselt või äriühingu nimel ilma selle äriühingu juhatuse liikmete nõusolekuta (või vastavalt äriühingu põhikirjale) on õigusrikkumine.
- (14) Apellatsioonkaebus vaadatakse läbi ja lahendatakse niipea, kui see on võimalik.

Kohtulik kontroll

162. Ühtegi käesoleva osa sätet ei saa tõlgendada nii, et see piiraks sellise isiku õigust, keda mõjutab komisjoni otsus esitada High Courtile taotlus taotleda õiguskaitset kohtuliku kontrolli raames.

5. PEATÜKK

Käitumisjuhendid

Käitumisjuhendid

163. (1) a) Komisjon võib avaldada veebipõhise valimisteabega seotud tegevusjuhendid.
- b) Punkti a kohaselt avaldatud juhend esitatakse võimalikult kiiresti Oireachtase mõlemale kojale.
- (2) Lõikes 1 nimetatud juhend võib olla suunatud:
- a) vahendusteenuse osutajale;
- b) valimiste kandidaadile;
- c) erakonnale;
- d) mis tahes muule isikule.
- (3) Komisjon võib enne lõike 1 kohase käitumisjuhendi avaldamist konsulteerida nõuandekogu, sidusrühmade nõukogu või muu komisjoni poolt sel eesmärgil kokku kutsutud rühmaga.
- (4) Lõike 1 alusel avaldatud käitumisjuhend kehtib ainult kindlaksmääratud valimiskampania perioodil.
- (5) Komisjon võib otsustada, kas käitumisjuhend on vabatahtlik või kohustuslik käitumisjuhend.
- (6) Enne lõikes 1 nimetatud käitumisjuhendi avaldamist võtab komisjon arvesse järgmist:
- a) vajadus kaitsta demokraatlikke väärtusi ühiskonnas;
- b) avalik huvi hästi informeeritud valijaskonna vastu;
- c) väärinformatsiooni ja desinformatsiooni oht demokraatlikele väärtustele;
- d) õigus sõnavabadusele;
- e) õigus ühinemisvabadusele;
- f) proportsionaalsuse põhimõte;
- g) ELi õigusest tulenev asutamisvabadus; ning
- h) ELi õigusest tulenev teenuste osutamise vabadus.

- (7) Kui komisjoni arvates isik, kellele kohustuslik käitumisjuhend on suunatud, ei järgi või ei järginud seda, võib komisjon pöörduda kõrgema kohtu (High Court) poole korralduse saamiseks, millega kohustatakse isikut käitumisjuhendit järgima, ning kohus võib vastavalt oma äranägemisele teha sellise korralduse või selle tegemisest keelduda.

6. PEATÜKK

Konsulteerimine

Komisjoni konsulteerimine

164. (1) Kui komisjon peab seda käesoleva osa kohaste ülesannete täitmiseks vajalikuks, võib ta konsulteerida ja võtta arvesse mis tahes teavet, mis on saadud:

- a) andmekaitsekomisjonilt;
- b) Garda Síochánalt;
- c) Coimisiún na Meánilt või
- d) keskkonna-, kliima- ja kommunikatsiooniministrilt, kes tegutseb pädeva asutusena vastavalt Euroopa Liidu 2018. aasta määrustele (meetmed võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse ühtse kõrge taseme tagamiseks) (S.I. nr 360, 2018).

(2) Kui

- a) andmekaitsekomisjon;
- b) Garda Síochána;
- c) Coimisiún na Meán või
- d) keskkonna-, kliima- ja kommunikatsiooniminister, kes tegutseb pädeva asutusena vastavalt Euroopa Liidu 2018. aasta määrustele (meetmed võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse ühtse kõrge taseme tagamiseks) (S.I. nr 360, 2018)

saab teavet tegevuse või suundumuste kohta, mis võivad mõjutada valimiste või rahvahääletuse õiglust või usaldusväärust, või saab sellest teadlikuks, teavitab lõikes d osutatud asutus või minister viivitamata komisjoni kõnealuselt teabest, tegevusest või suundumustest.

7. PEATÜKK

Õigusrikkumised ja sanktsioonid

Õigusrikkumine seoses paragrahvide 153–157 alusel väljastatud teate või korralduse täitmata jätmisega

165. (1) Kui isik ei täida paragrahvi 153, 154, 155, 156 või 157 alusel väljastatud teadet või korraldust, olenemata sellest, kas see teade või korraldus on adresseeritud isikule riigis või väljaspool seda, on see õigusrikkumine.
- (2) Käesoleva paragrahvi kohases õigusrikkumises süüdi mõistetud isikut karistatakse:
- a) üldise süüdimõistva otsuse korral A-klassi trahvi või kuni 12kuulise vanglakaristusega või mõlemaga või
  - b) kriminaalmenetluses süüdimõistmise korral trahvi või kuni 5aastase kestva vangistuse või mõlemaga.

Õigusrikkumine seoses valimisprotsessi desinformatsiooniga

166. (1) Isik või sellise organi või ühenduse direktor, kes valimisperiodil või valimiskampaania periodil eesmärgiga mõjutada valimiste või rahvahääletuse tulemusi või mõjutada nende valimiste või rahvahääletuse õiglust või usaldusväärst, teeb, avaldab või edendab veebis:
- a) valeandmeid selle kohta, et kandidaat on nendel valimistel tagasi võetud,
  - b) valesid faktilisi andmeid kavatsusega panna üks või mitu valijat valimistel või rahvahääletusel hääletamisest hoiduma;
  - c) valeandmeid kavatsusega panna üks või mitu valijat nende hääletussedelit valimistel või rahvahääletusel pöördumatult rikkuma;
  - d) avaldust, mis väidetavalt on pärit teiselt isikult;
  - e) valimisprotsessi desinformatsiooni või
  - f) manipuleerivat või ebaautentset käitumist,
- on süüdi õigusrikkumises, välja arvatud juhul, kui see isik suudab tõendada, et tal oli põhjendatud alus uskuda ja ta uskus, et avaldus oli tõene.
- (2) Käesoleva paragrahvi kohases õigusrikkumises süüdi mõistetud isikut karistatakse:

- a) üldise süüdimõistva otsuse korral A-klassi trahvi või kuni 12kuulise vanglakaristusega või mõlemaga või
- b) kriminaalmenetluses süüdimõistmise korral trahvi või kuni 5aastase kestva vangistuse või mõlemaga.

Õigusrikkumine seoses avalikustamata roboti kasutamisega valimiste või rahvahääletuse eksitamiseks

167. (1) Iga isik, kes teadlikult kasutab robotit või põhjustab roboti kasutamise sellisel viisil, et genereerida mitu veebipõhist kohalolekut, mis:

- a) on suunatud valimiste või rahvahääletuse tulemuste mõjutamisele;
- b) on mõeldud või ette nähtud inimeste eksitamiseks roboti kunstliku identiteedi suhtes või
- c) võib põhjustada avalikku kahju,

on süüdi õigusrikkumises.

(2) Käesoleva paragrahvi kohases süüteomenetluses peab isik tõendama, et asjaomase roboti kasutamine avalikustati selgel, silmatorkaval viisil ja mõistlikult kavandatud selleks, et teavitada isikuid, kellega robot suhtles või pidi suhtlema, et tegemist on robotiga.

(3) Käesoleva paragrahvi kohases õigusrikkumises süüdi mõistetud isikut karistatakse:

- a) üldise süüdimõistva otsuse korral A-klassi trahvi või kuni 12kuulise vanglakaristusega või mõlemaga või
- b) kriminaalmenetluses süüdimõistmise korral trahvi või kuni 5aastase kestva vangistuse või mõlemaga.

Õigusrikkumine seoses veebiplatvormidele pandud kohustuste täitmata jätmisega

168. -

Õigusrikkumiste menetlemine

169. (1) Kui lõikest 2 ei tulene teisiti, võib komisjon algatada käesoleva osa kohase õigusrikkumise lihtmenetluse ja selle õigusrikkumise eest vastutusele võtta.

(2) Käesoleva osa kohase õigusrikkumisega seotud menetlus algatatakse üksnes riigiprokuratuuri direktori poolt või tema nõusolekul.

- (3) Olenemata seaduse 1851 (Petty Sessions (Irimaa) Act 1851) paragrahvi 10 lõikest 4 võib käesoleva osa kohase õigusrikkumise suhtes algselt lihtmenetluse kahe aasta jooksul alates õigusrikkumise toimepanemisest või väidetavast toimepanemisest.
- (4) Kui kõnealuse osa kohase õigusrikkumise paneb toime juriidiline isik ning tõestatakse, et see pandi toime sellise isiku nõusolekul või teadmisel või et selle saab omistada sellisele isikule, kes on juriidilise isiku direktor, juhataja, sekretär või muu töötaja või isik, kes näitas end sellises rollis tegutsevana, on nii see isik kui ka juriidiline isik süüdi õigusrikkumises ning ta võetakse vastutusele ja teda karistatakse nii, nagu ta oleks esimesena mainitud rikkumises süüdi.
- (5) Kui ettevõtet juhivad selle liikmed, kohaldatakse lõiget 4 liikme juhtimisülesandeid täites tehtud tegude ja vigade suhtes nii, nagu oleks ta ettevõtte direktor või juht.
- (6) a) Kui isik on süüdi mõistetud käesoleva osa kohases õigusrikkumises, võib kohus, kui ta on veendunud, et selleks on mõjuvad põhjused, mõista isikult välja kohtu välja arvatud kulud, mida süüdistaja on kandnud seoses õigusrikkumise uurimise, avastamise ja selle eest vastutusele võtmisega, sealhulgas kulud ja kulutused, mis on seotud komisjonile või volitatud ametnikule esitatud teabe uurimise ja kontrolliga, ning sellega kaasnevad kulud.
b) Punktis a osutatud kulude ja kulutuste määrus lisandub mis tahes trahvile või karistusele, mida kohus võib määrata, mitte ei asenda seda.

Eksterritoriaalsus

170. (1) Isik, kes väljaspool riiki asuvas kohas:

- a) paneb toime teo või ei tee tegu, mis juhul, kui see pandaks riigis toime või jäetaks tegemata, kujutaks endast paragrahvi 165 kohaselt õigusrikkumist, või
- b) paneb toime teo, mis juhul, kui see pandaks riigis toime, kujutaks endast paragrahvi 166 või 167 kohaselt õigusrikkumist,

on süüdi õigusrikkumises.

- (2) Käesoleva paragrahvi kohases õigusrikkumises süüdi oleva isiku suhtes kohaldatakse karistust, mida ta oleks kandnud, kui ta oleks pannud toime või jätnud tegemata teo, mis kujutab endast riigis õigusrikkumist.

- (3) Lõikes 1 nimetatud õigusrikkumisega seotud menetluse võib läbi viia mis tahes kohas riigis ja mis tahes kõrvalisel eesmärgil võib seda käsitada selles kohas toime pandud õigusrikkumisena.
- (4) Kui isikut süüdistatakse käesoleva paragrahvi kohases õigusrikkumises, ei või asjaga seoses (v.a eelvangistusse saatmine või kautsjoni vastu vabastamine) algatada muid menetlusi, välja arvatud riigiprokuratuuri direktori poolt või tema nõusolekul.

8. PEATÜKK

Muud sätted

Kohtulik puutumatus

171. (1) Komisjon täidab oma käesoleva osa kohaseid ülesandeid heauskselt ning üldsuse ja valijate huvides üldiselt, võttes arvesse tema käsutuses olevaid vahendeid, ning tema vastu ei saa hagi esitada üksnes nende kohustuste väidetava täitmata jätmise tõttu.
- (2) Ühegi komisjoni liikme vastu ei tohi isiklikult esitada hagi tema käesolevast osast tulenevate kohustuste täitmisel toime pandud tegevuse või tegevusetuse tõttu.

Teadete või korralduste kättetoimetamine

172. Paragrahvi 153, 154, 155, 156 või 157 alusel väljastatud teade või korraldus toimetatakse kätte vastavalt paragrahvile 142.

Põhiseaduse 5. osa läbivaatamine

- 172A. (1) Komisjon alustab käesoleva osa toimimise läbivaatamist hiljemalt kolm aastat pärast käesoleva paragrahvi jõustumist.
- (2) Hiljemalt 12 kuud pärast lõike 1 kohase läbivaatamise algust esitab komisjon ministrile aruande lõike 1 kohase läbivaatamise tulemuste kohta.
- (3) Lõike 2 kohane aruanne võib sisaldada soovitusi, mida komisjon peab asjakohaseks käesoleva osa toimimise säilitamiseks või tõhustamiseks.